

IZHAJA VSAK DAN

Člani se redno pojavljajo v praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Preenične štev. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrožini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Doraberu itd. Zastarele štev. po 5 nvd. (10 stot.)

ČLANSKI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K. vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; na naročbo brez dopolnane naročnine, se uprava ne osira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kroz 2-20, za pol leta Kroz 2-10. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rekviziti se ne vračajo. Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Georgje Galati 20 (Naradni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik: hrvatski list „Edinost“. - Nacionalna Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Georgje Galati št. 20. Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON R. II-57.

Politično društvo „Edinost“

vabi na

JAVEN SHOD

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 26. januarja 1913

ob 3 1/2 popoldne

v prostorih „Gosp. društva“ v Šklednju

DNEVNI RED:

Poročilo slovenskih mestnih svetovalcev o položaju.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI.

Vsebina nameravane turške note.

CARIGRAD 19. (Kor.) Glasom „Ikdama“ bo porta v svoji noti velesila na kolektivno noto pofasnila, da pač cenil delo velesil za mir, ker hoče sama zavzeti mirojubno stališče, da jej je za zopet nemogoče odgovoriti se onih otokov, ki pripadajo Aziji ter Drinopolja in njegovega naravnega ozadja. Tozadevno ne more privoliti v nikake večje žrtve, ker je to za njo življensko vprašanje, al. iz spoštovanja do velesil bi se mogla začeti pogajati za določitev nove meje, ki bi se od ponujene razlikovala in Turčiji zagotovila Drinopolje z ozemljem. Če pa bi zavezniki te najsrajnejše žrtve Turčije ne sprejeli, bi padla odgovornost za nadaljevanje sovražnosti ne na porto, nego na zaveznike. Porta bo slednjič poudarila v noti potrebo, da storijo velesile i pri zavezniških primerne korake.

Divan bo zboroval.

CARIGRAD 20. (Kor.) Posvetovalno zborovanje senatorjev, dostojanstvenikov in odličnikov (divan) je sklicano za jutri. Noto z odgovorom predajo po tem zborovanju.

Jutri odločijo Turki o miru ali vojni.

LONDON 20. (Izv.) „Daily Chronicle“ objavlja razgovor s Kiamilom pašo, ki je baje izjavil: Mi ogorimo najbrže v sredo. Jaz za svojo osebo sem za mir. Sklepa pa o tem narodno zborovanje, ki je sklicano za jutri. — Seveda je narodni zbor sestavljen iz samih bojevitihih oseb.

Zavezniki ne morejo več čakati.

LONDON 20. (Izv.) Neki balkanski delegat je danes izjavil: Mi nikakor ne moremo več dati Turčiji novega roka; zato tudi ne bomo stali nikakaga ultimata, ampak mi odgovorimo premirje, če bo turški odgovor neugoden. Mi imamo pravico, da naravnost poveljnikom javimo, da je premirje končano, tako da izide od nas povelje za nadaljevanje sovražnosti. — Ne moremo pa še dalje čakati, ko nas čaka doma toliko kulturnega in drugega dela.

Konferenca Pašića z Gešovim.

DUNAJ 20. (Izv.) Iz Beograda se javlja listom, da sta se bila včeraj v Pirotu sešla srbski ministerski predsednik Pašić in bolgarski, Gešov, da sta se posvetovala o te-

kojih zadevah. Pravijo pa, da je bila bistvo njunega razgovora beseda o nadaljnjem skupnem postopanju.

Bolgari bi ne smeli dobiti hegemonije.

LONDON 20. (Izv.) „Daily Telegraph“ sotrudnik je govoril s srbskim delegatom Mijatovičem, ki je baje izjavil, da bodete Srbija in Bolgarija morale zahtevati primerno odškodnino, če dobi Bolgarija Drinopolje, kar bi preveč premaknilo ravnovesje med zavezniki na korist Bolgarom. Če dobe Bolgari Drinopolje, jim je že naprej zagurana hegemonija na Balkanu, kar ni v interesu in programu zveze. (?)

Nove meje Srbije.

BELGRAD 20. „Tribuna“ javlja, da je izvedela iz zanesljivega vira, da je bolgarska vlada določila meje tako, da bi Srbiji pripadlo vse Ohridsko jezero; meja bi tekla zapadno od Mokre planine do meje bodoče Albanije, južno ob reki Črni med Ohridskim in Prespanskim jezerom. Od tu bi meja tekla preko Galičice do Resne, od Resne v pravi črti pod Gopesom preko Seliške planine na Črno Reko med Catščem in Zvonikom ob Črni do izliva Črne v Vardar. Glede meje od tu naprej sta dve kombinaciji: da bi Srbom pripadel Veles s polovico Ovcjega polja, ali pa, da bi Veles pripadel Bolgariji, Srbiji pa vse Ovcje polje s Kratovim in Krivo Palanko. Obstoji še tretja kombinacija, da bi Srbija dobila koridor med Grško in Bolgarsko od Ohridskega jezera do Soluna. Bolgarska vlada želi na najlepši način izvesti to razdelitev in navedene meje so, kakor se zatrjuje, najmanj, kar bo dobila Srbija. Kar se tiče razdelitve ozemlja s Črnogoro, se zatrjuje, da bo meja med Srbijo in Črnogoro tekla od bosenske meje ob reki Lim do Brodveva, od tu preko Pestara do Peči, ki pripade Črnogori in mimo Djakovice, ki pripade Srbiji, naprej do Albanije.

Solun — nevtralen.

BELGRAD 20. (Izv.) Poslanec Janković priločuje v „Tribuni“ predlog, naj Solun postane „kondominium“ vseh zaveznikov. Kdor bi izstopil iz zveze, izgubil vse pravice v Solunu. Solun torej naj postane garancija zveze in svoboden pristan brez carine. — Mestu naj se da 2000 km² okolice. Polotok Kalkidika naj postane nevtralen cerkven teritorij pod protektoratom vseh pravoslavnihih držav.

Grški prestolonaslednik Konstantin gre v Epir.

SOLUN 20. (Kor.) Prestolonaslednik Konstantin je odpotoval s svojim štabom na krovu „Amphitrite“ kot vrhovni poveljnik v Epir.

Kakovost turških ladij.

CARIGRAD 20. (Kor.) Glasi se, da po poročilu vojnega ministra oklopnjači „Haireddin Barbarossa“ in „Thorgut Reis“ niste več za bitko, oklopnjači-križarici „Asar i Tefik“ pa se je udri pri streljanju krov.

„Hamidije“ v sueškem prekopu.

PORT SAID 20. (Kor.) Turška križarica „Hamidije“ je zapuila v sueški prekop ter se odpravila v Rdeče morje. Oaa je v radijotelegrafski zvezi z ministerstvom za mornarico.

Slabo zdravje kralja Petra.

DUNAJ 20. (Izv.) Iz Beograda javljajo, da se je zdravje kralju Petru tako poslabšalo, da včeraj ni prisostvoval blagoslovljenje vode in da je bilo preložen tudi njegovo potovanje v Skoplje.

sta krenila po cesti, ki je vodila proti gradu. Dasi se je zdela iz daljave oddaljena komaj petsto korakov, se je tako vila, da sta bila na vrh skoro celo uro. Medpotoma se je Akta dvakrat ustavila; prvič, da je pokazala svojemu spremljevalcu grob Medeljnih otrok, drugič, da mu je pokazala mesto, kjer je Belerofont sprejel od Minerve Pegaza. Slednjič sta dospela na grad in sta opazila ob vhodu nekega svetišča kip boginje Venere, ki je bil sijajno odičen; na desni strani je imela simbol ljubezni, na levi znamenje solalnega boga, ki so ga prvega častili v Korintu. Lucij se je poklonil in je opravil molitve.

Ko sta mlada človeka izpolnila svojo versko dolžnost, sta krenila po stezi, ki je vodila čez sveti gaj, naravnost na vrh griča. Korinčanka je stopala naprej kakor Venera, ki je spremljala Eneja v Kartageno; Lucij je stopal tik za njo in vdihaval vase vonj, duhteči iz njenih las. Čim je bila iz mesta, si je odgnala pajčolan, ki je nemarno zdrknil na rame. Od časa do časa se je ozirala, pri čemer je on z ognjevitimi očmi požiral njen obraz, prijetno oživljen vsled hoje, in mladostne grudi, ki so valovile pod tanko tuniko. Čimvišje sta stopala, tembolj se je širil razgled. Ko sta konečno dosegla vrh, se je Akta ustavila pod neko murvo in se

Ministerski svet.

DUNAJ 20. (Izv.) Danes predpoldne se je posvetoval ministerski svet o tekočih zadevah. Ministerski predsednik grof Stürgkh, ki se je mudil včeraj dolgo v avdijenci, je cesarju poročal o raznih zadevah. — Izlasti je razpravjal o interministerjalni konferenci in o jezikovnem vprašanju na Češkem.

Križev pot rusinske univerze.

DUNAJ 20. (Kor.) „Der Morgen“ javlja, da je poljski klub pri svojem včerajšnjem, več ur trajajočem posvetovanju, z 29 glasovi proti 10 sprejel in priznal besedilo cesarskega lastnoročnega pisma v zadevi rusinske univerze, kakor se je izrekla zanje parlamentarna komisija.

DUNAJ 20. (Izv.) Danes se je vršila pri naučnem ministru Hussareku konferenca Poljakov in Rusinov v zadevi rusinske univerze. Predsednik rusinske delegacije Levickij je izjavil, da nova formula Poljakov, ki so jo priredili za cesarsko pismo, ni sprejemljiva in je vprašal, če se vlada strinja žnjo. Naučni minister Hussarek je rekel da, in nato je Levickij prečital neko pismo, da je posvetovanje zaključeno, potem pa so zapustili njegovo konferenco, ker hoče vlada, kakor pravijo, preprečiti njihovo kulturno institucijo. Vlada upa, da bo našla z Rusini novih zvez. Sedaj se boje v Levovu dijaških nemirov.

Dr. Nagl je resno zbolel.

DUNAJ 20. (Izv.) Radi neugodnega vremena se je stanje dunajskega knez nadškofa dr. Nagla nekoliko poslabšalo. Pri škofu se opaža neka slabost in utrujenost, ki je morda posledica protiva, kroničnega draženja ledvic in pa malokrvnosti.

Bolezen nadvojvod.

LEVOV 20. (Kor.) Nadvojvodu Karolu Štefanu, ki se je bil prehladil pred nekoliko dnevi, se boljše zdravje in danes se je že vozil na sprehod.

DUNAJ 20. (Izv.) Nadvojvoda Rajner je tako hudo zbolel, da pri njegovi veliki starosti 88 let ni nobene nade več da bi ozdravel.

Cuvaj zopet na Hrvaškem?

DUNAJ 20. (Izv.) „Wiener Allgemeine Zeitung“ javljajo iz Zagreba, da pričakujejo te dni Cuvaja v Zagreb. On pripravi baje vse za deželnozbornske volitve. Pred volitvami zopet odide iz Zagreba na kratek dopust, potem pa izvede volitve. Omenjeni list tega sam prav ne veruje.

Lukács pri cesarju v avdijenci.

DUNAJ 20. (Kor.) Cesar je sprejel davi ogrskega ministrskega predsednika dr. pl. Lukácsa v avdijenci.

Szekelyjev izstop iz stranke dela.

BUDIMPEŠTA 20. (Kor.) „Az Est“ objavlja pismo bivšega juščnega ministra Szekelyja, s katerim priločuje svoj izstop iz narodne stranke dela. Svoj sklep utemeljuje s tem, da se volilna pravica z osnutkom volilne preosnove vse premalo razširi.

Briandove težave s kabineto.

PARIZ 20. (Kor.) Vkljub trudu Briandovemu, Poincarejevemu in Tallieresovemu je Bourgeois odklonil portfelj ministra za zunanje zadeve, dočim se Delcasse brani obdržati portfelj za pomorstvo. Oba se sklicujeta na slabo zdravje. Lebrun je odklonil portfelj vojnega ministra radi resnih pomislekov.

naslonila na njeno deblo, da bi se oddahnila.

„Na cilju sva.“ je dejala Luciju, „kaj meniš o tem razgledu? Ali ni enak napoljskemu?“ Rimljan se ji je približal, ne da bi bil odgovoril, se oprjel neke veje, da se je lahko naslanjal nanjo, in mesto da bi se ozrl po pokrajini, je opazoval Akto s tako zaljubljenimi pogledi, da je deklica začutila, kako ji je udarila kri v lice. Da bi skrila svojo zadrževanje, je naglo nadaljevala:

„Poglej na vzhod!“ je dejala; „červavno pada že mrak na zemljo, je videti tam kakor belo piko atenski grad, a sunijski rt se odraža od azurne modrine valov kakor zlata sulica; nekoliko bližje se dviga v sredi Saronskega morja otok, podoben podkvi; to je Salamina, kjer se je bojeval Eshil in kjer je bil premagan perzijski kralj Kserks; bolj proti jugu, v smeri proti Korintu, v daljavi dveh stotin stadij, leži Nemeja, kjer je ubil Herkul leva, čegar kožo je kot znamenje zmage nosil vedno s seboj; tam v daljini, ob vznožju hribovja, leži Epidaver, kjer je rad bival Eskulap, in tam zadaj Argos, domovina kralja kraljev. Na zapadu opažajo obila vsa od poslednjih žarkov zahajajočega solca, otoka Sam in Itako na koncu rodovitne sicilske doline in onkraj modre črte, ki jo tvori morje, podobno oblaku.

Razmerje med Avstro-Ogrsko in Rusijo postaja prijateljsko.

DUNAJ 20. (Izv.) „Mittagszeitung“ poročajo iz Petrograda, da so v Kijevu zopet zaprli 20 oseb, ki so sumljive vo-hunstva.

Nesreča z avtomobilom.

LIPSKO 20. (Izv.) Avtomobil s štirimi oficirji je z vsi silo zadel v voz. Oficirje je sunek vrigel iz avtomobila s tako silo, da sta dva obležala mrtva, dva pa težko ranjena. Šofer se je pa sam usmrtil.

Bogatstvo pomorske proge Hamburg-Amerika.

HAMBURG 20. (Kor.) V današnji skupni seji nadzorstvenega sveta in načelstva proge Hamburg-Amerika so predložili letni sklep za l. 1912. Na podlagi še ne definitivno dognanih števk so dosegli 56-5 milijonov mark čistega dobička, dočim ga je bilo predlani le 43-8 milijonov. Ko so odšteli priporitne obresti itd., še ostane 53-5 milijonov mark proti 40-5 predlanskim. Uprava bo predložila občnemu zboru 10% dividendo, dočim se je leto prej delilo le 9%. V preteklem letu je bilo izdanih 48 milijonov mark za gradnjo in nakup ladij. Koncem leta je imela družba 76 milijonov mark denarja.

Zblazneli korporal.

DUNAJ 20. (Kor.) „Mil. Rundschau“ javlja, da je včeraj popoldne v vojašnici v Nevesinju v Hercegovini ustrelil dozdevno blazen korporal 18. polka pešcev tri tovariša, tri pa ranil in nato še zopet ustrelil vojaka od oddelka, ki je ravno hotel odmarširati kot patrolja. Nato pa se je vendar posrečilo korporala, ki se je obupno branil, ustreliti, a še le, ko so vojašnico deloma zažgali.

Neprostopljiva vožnja v aeroplanu.

VARŠAVA 20. (Izv.) „Russkoje Slovo“ poroča da je prišel v Plock predstojnik neke oddelane vasi in je povedal, da se je v njegovem kraju spustil na zemljo neki aeroplan, v katerem sta bila dva tučca. Ko jih je on hotel zadržati, sta ga ona dva vkljub prošnjam in protivljenju posadila na svoj aeroplan in ga odpeljala nekako šestdeset vrst daleč, nato pa pustila iztopiti pri mestu Baru. Sama pa sta zopet kmalu odletela. Oblasti so prepričane, da je to bil avstrijski vojaški aeroplan.

Smrt radi ogljika.

CELOVEC 20. (Izv.) V Spodnjih Goricah so našli v jutro v sobi mrtvega 48-letnega podajača Klopferja, 50 let staro perico Oblakovo in njeno dve letno dete Katarino. — Vsi trije so se zadušili z ogljikom.

Je-li Trst italijansko mesto?

Od posebne strani smo prejeli ta-le dopis:

Resnica v oči kolje! Tako pravi znani stari pregovor. In našega „Piccola“ je silno zbudila v oči resnica, ki jo je izpregovoril v mestnem svetu mestni svetovalec dr. Rybář, vsikilniški, da Trst ni italijansko mesto! Italijansko glasilo očita dr. Rybářu, da ima korajžo lahkomišljenosti v svojem zanikanju italijanstva mesta tržaškega, oziroma v svojih napadih proti zgodovini in tudi proti pravici, kajti zgodovina Trsta da je velika in najčistejša zgodovina italijanske zemlje; nepretržno nadaljevanje pravic italijanstva! „Piccolo“ poučuje dr. Rybářa, da pojmi

Ako na to pokažeš Korintu hrbet in pogledaš proti severu, imaš na desni Citeron, kjer je bil izpostavljen Edip, na levi Levkro, kjer je premagal Epaminonda Lacedemonce, in Platejo, kjer sta Aristid in Pavzanija premagala Perze. Bolj proti sredini, na koncu hribovja, ki se razteza med Atiko in Etolijo, vidiš Helikon poraščen s cedrami, mirtami in lovrom, in Parnas z njega, s snegom pokritima vrhoma, med katerima izvira kastalski studenec, ki so mu muze podelile čudotvorno moč, da postane vsakdo pesnik, ki pije iz njega.

„Da.“ je dejal Lucij, „tvoja domovina je dežela, ki spominja na velike dogodke, in obžalovati je treba, da ne hranijo vsi njeni otroci tako zvesto teh spominov kakor ti, mlada deklica; toda le potolaži se; četudi Grška ne gospoduje več s svojo močjo, bo vendar gospodovala s svojo lepoto, in ni ga gospodstva, ki bi bilo miljeje in obenem nepremagljiveje.“

Akta je prišla za pajčolan, toda Lucij je zadržal njeno roko. Korinčanka se je stresla, toda ni imela poguma, da bi jo oddtegnila. Čutila je, kako ji je lahka megla zakrila oči, njena kolena so se šibila, in naslonila se je na murvino deblo, da bi se opirala.

(Dalje.)

PODLISTEK.

AKTA.

Zgodovinski roman iz Neronovih časov. Spisal Aleksander Dumas. — Prevel F. P.

„Ne, sin moj,“ je dejal starček, ga prijel za roko in ga odvedel v stran, „toda, kakor veš, je v Korintu mnogo malopridnih žensk. V spomin, da je njihova priprošnja otela mesto, ko je bilo zavzeto po Kserksu, smo jih ovekovečili v neki sliki, kakor Atenci svoje junake po bitki pri Maratonu. Odtedaj smo vedno v skrbeh, da bi nam zmanjkale; zato jih kupujemo v Bizancu, na grških otokih in celo v Siciliji. Spoznajo se lahko po nepokriteim obrazu in po razgaljenih prsih. Pomiri se; Akta ni svečenica nobene boginje, toda boji se, da bi je ne smatrali za učenko Venerino.“ Na to je nadaljeval s povzdignjenim glasom: „Pojdita, otroka, in ti, hčerka moja, pokaži našemu gostu zvrha griča vse kraje, ki hranijo velike spomine dežele Grške. Edina imovina, ki ostaja sužnja in ki mu je ne smejo ugrabiti njegovi gospodarji, je spomin na svobodne čase.“

Lucij in Akta sta se odpravila na pot; kmalu sta bila dospela do severnih vrat in

„mesto italijansko“ pomenja, da je to mesto ustanovil Rim na tej strani Alp, da je to mesto proglašeno kakor italijansko po zakonih Julija Cezarja in Cezarja Oktavijana.

Torej na zgodovino se sklicuje „Piccolo“. Pri Italijanih pa je bila Italija le zgolj administrativni pojem. Za časa rimske republike je veljala reka Timava kakor meja Italije. Trst je bil torej izven Italije, da-si je tu že obstajala rimska kolonija. Avgustus pa je preložil mejo Italije do reke Raša, vsled česar se je Trst administrativno prišteval k Italiji.

Nadaljevala naglašja „Piccolo“, da dokazi o Italijanstvu Trsta ne leže morda le — kakor bi hotel dr. Rybář — v kakih muzejih, ampak to Italijanstvo da se kaže v vseh pojavih javnega življenja tako prepuščeno, da ga ne more utajiti niti največji slovenski megaloman. Na to naglaševanje v laškem listu konstatujemo, da je bil Trst podrejen rimskemu pravu (ius romanum) in je vsled tega užival večje pravice, nego večina italijanskih mest, ki so bila podrejena italijanskemu pravu (ius italicum).

Na trditve „Piccola“, da je bila skozi stoletja živa zavest o romanstvu mesta tržaškega, da so bile plemenite rodbine v Benetkah menenja, da izhajajo iz romanskih družin Trsta, in da so cesarju Ferdinandu nadeli ime „imperatore dei romani“, odgovorjamo: dokaz, da so tedaj dušili italijansko dušo, je zavezniška vojna, nesrečno končana za Italike. Samo ob sebi umevno pa je, da je cesarju Ferdinandu pripadal naslov rimskega cesarja, ker mu je ta naslov pristojal pri vseh njega narodih.

Odločno pa nasprotuje zgodovini ako se hoče rimstvo identificirati z Italijanstvom! Ko bi to odgovarjalo resnici, potem bi morala biti Italijanska tudi Vindobona — naš cesarski Dunaj!!

„Piccolo“ se sklicuje tudi na veliki ljudski tabor na reki Rižani v Istri v letu 804, ki da so se ga udeležili tudi Tržačani in na katerem je duca Giovanni podal odposlanca Karla Velikega slovesno obljubo, da izžene Slovence, ki da so bili že tedaj v nadlego Italijanom — cives latini — in ki so jim morda že tedaj — tako pripominja „Piccolo“ v svoji nebotični nesramnosti — rezali trte!

Kar se tiče tabora na Rižani, je pripomnil, da je šlo tedaj za pritožbo le proti enemu plemenu poganskih Slovanov, ki jih je bil vojvoda Istrski pozval v deželo. Sicer pa jih niso pregnali, ampak spreobrnilo so se h krščanstvu in so se izkazali potem kakor koristni podaniki. Tržačani pa niso bili cives latini, ker to bi bila degradacija nekdanjih rimskih kolonistov. Oni niso bili nič drugega, nego podaniki cesarja Karla Velikega in so živeli kakor taki dalje po rimskem pravu.

„Piccolo“ priznava, da tedanja zgodovina pač omenja kakega „sclabus-a“, ali „sciabe“ (Slovanov), ali ti da so bili vsi tuji, ki so vedno kazali na kraj, iz katerega so prišli; a večina okoličanskih Slovencev da je prišla semkaj še le z letom 1413, oziroma 1490. Tedaj so prišli na pr. na Kontovel, ko so mnoge hrvaške skupine bežale iz Bosne pred Turki.

Tem trditvam nasproti konstatujemo mi zgodovinsko dejstvo, da je slovenski živel na tržaškem ozemlju prastaro naseljenje, a da je bilo med njimi domaćih in tujih. Ni res torej, da so se Slovani tu naselili šele v 15. stoletju. Ne glede na prejšnja naseljenja ni Slovincem po njihovi zmagi nad Lapusom, vojvodo Furlanskim v Vipavski dolini leta 666, nikdo več oporekal posesti v teh krajih. Tako govore dejstva — altro che šele v 15. stoletju!

„Piccolo“ pripoveduje dalje, kako je Cristoforo dei Bonomo v letu 1468. poslal odposlanca v Benetke, da ponudijo Serenissimi (Beneški republik) gospodstvo nad tem našim mestom, kako so začetkom 5. stoletja eden Bonomov, eden rodbine Leo in eden onih iz Giulianijev dosegli od Karla V. v Barceloni, da se Trst definitivno pridruži italijanskim posestvom cesarja, a je to dejstvo uničil grozeč upor Kranjcev, ki so vedno hrepeneli po tej lepi zemlji.

Priznava bodi, da je bilo v Trstu v letu 1468. veleizdajalcev, ki so se šli ponujati v Benetke, ni pa res, da veleizdajala pomenja obrambo italijanske narodnosti. Da pa so Tržačani hoteli priti pod Špansko, to se daja pojasniti s tem, da so menili, da se bodo pod varstvom tedanje veslele Španske mogli najbolje braniti pred svojimi benečanskimi sovražniki.

Tržačani so torej smatrali Benečane za svoje sovražnike! Mari tudi to zgodovinsko dejstvo podkreplja „Piccolovo“ trditev, da je Trst skozi stoletja vedno ohranjal živo zavest o svoji pripadnosti k Italijanstvu?!

Apel Slovakov na krono.

„Slovenský Týždenník“, glasilo ogrskih Slovakov, priobčuje z ozirom na predstoječo

volilno reformo na Ogrskem ta-le apel na vladarja:

Utegne biti znano Vašemu veličanstvu, da živi na Ogrskem, razen madjarskih magnatov, tudi neko delavno ljudstvo. To so Madjari, Slovaki, Romuni, Nemci, Srbi in Maiorusi. To so tisti, ki so ubogljivo šli na vojno, kadarkoli jih je zval njihov vzvišeni vladar. Puščali so doma svoje rodbine gladne in svoja polja neobdelana. Šli so in padali za svojega cesarja v Lombardiji in pri Kraljevem Gradcu; a tudi v Bosni trohne ostanki mogokatelega hrabrega Slovaka. In Vaše veličanstvo je bilo radodarno z zahvalo in pohvalo. V letu 1861 je blagovolilo Vaše veličanstvo izjaviti se nasproti neki slovaški deputaciji, da je želja Vašega veličanstva, da se slovaška kultura in narodnost ohraniti in da veličanstvo ne odobruje madjarizacije v šolah. Šest let potem so dobili madjarski gospodje nasproti nam „svoboda roko“. V letu 1905 se je izreklo Vaše veličanstvo za splošno volilno pravico. In glej: v imenu Vašega veličanstva pripravila vlada zakonski načrt, po katerem naj dobi volilno pravico le oni, ki ga županjski sodnik spoznava za dovolj razumnega! In kaj smo potem mi — o Bog in Gospod! — da ta svet tako po mačehevski postopa z nami?! Mari smo mi Slovaki, ali Romuni, ali madjarski kmetje škodljivi zločinci, požigalci ali tatovi, da se nas hoče izključiti od državljanjskih pravic?! Mi smo ravno oni, ki jih Vaše veličanstvo blagovolja nazivati z „Moji ljubi narodi“, kadar-koli gre za to, da dajamo za državo novih davkov ali celo življenje. Mi smo ravno, ki prihajamo zvesto udani k svojemu kralju, a nosimo na čelu znak suženstva, ki so nam ga užgali v najvišem imenu!

G. državnega pravdnika opozarjamo, da je ta apel prinesla v svoji številki od 8. t. m. tudi praška „Union“, torej list, ki je na glaslo lojalnega in veledinastičnega glasila.

Domače vesti.

Ferri o Slovincih. Znani italijanski socialistični politik, znan Tržačanom posebno tudi kakor izboren predavatelj, se je kakor smo čitali te dni v zagrebških listih, mudil v Zagrebu, da se na licu mesta orientira o tamošnjih političnih razmerah. V ta namen je konferiral z raznimi političnimi osebami.

Ob tej priliki da je izrekel svoje mnenje tudi o Slovincih, češ, da so zdravi in inteligentni narod, ali preveč odvisni da so od Dunaja. Priznanje sprejemljemo s hvalečnostjo, očitanje pa se nam zdi malce čudno. Mi smo pač v Avstriji, ki jej je Dunaj središče, kakor je Italiji Rim središče. Naj hočemo ali nočemo, moramo vsi računati z Dunajem. In tu ne dela izjeme niti socialna demokracija. Pardon! Morda je mislil Ferri na tiste faktorje tam gori na Dunaju, ki jih navadno označujejo s kamari, ali pa na dunajsko vladu. Prvo domnevamo je bilo vsaj za nas tržaške Slovence neosnovano. Kar pa se tiče drugega domnevanja, bi želeli poznati konkretno mnenje g. Ferrija, kakova naj bi bila naša politika, da ne bi žnjo morda — butali z glavobolom? Tega pa menda ne dela rad pameten človek.

In končno bi vprašali g. Ferrija, mari niso n. pr. ob tripolitanski kampanji, ki so jo naši avstrijski socialisti obsojali, italijanski socialisti celo z nekim navdušenjem sledili razpoloženju — Rima, oziroma akciji vlade, ki jo je le-ta izvajala z železno doslednostjo, ne meneč se za proteste ogromne večine prosvitljene Evrope?!

In če se že gospodu Ferriju zdi, da so Slovenci preveč odvisni od Dunaja, naj ve tudi, da imajo svoj del krivde na tem avstrijski — Italijani. Mesto da bi se sporazumeli se svojimi sodeželani slovenske narodnosti, za skupno brambo narodnih, političnih in kulturnih interesov, s čemer bi še najbolje, kolikor je to sploh možno, varovali neodvisnost obojih na vse strani, pa obletavajo ti naši Italijani vse možne možnosti na Dunaju, da tam intrigirajo proti nam, nas črnijo in obrekujejo ter skušajo tam ob vsaki priliki mobilizirati tisti „Dunaj“ proti nam, s čemer pritiskajo v odvisnost od Dunaja nas in — sebe! Celo preko svojih zvez z Italijo beračijo pri istem Dunaju za pomoč proti nam! Gospod Ferri naj bi se bil torej se svojim rekrimnacijami obrnil na drugo, njemu veliko bližjo adreso

— **retu nam nova nevarnost.** Iz zgornje okolice smo prejeli: Po naši zgornji okolici se razširja glas, da hočejo mestni gospodarji tudi na naših Opčinah ustanoviti laške oddelke na tamkajšnji šoli. Pred kakimi tremi tedni je moral izginiti napis na šoli, sedaj pa hočejo kar italijansko šolo.

In kdo jo zahteva? To ravno je grenko, to boli. Par revnih južnih železničarjev — kajzarjev in pa poljski čuvaj iz Banov. Nastavili so jim vabo, dobili so navodila in čim bo nabrano zadostno število, začno z delom. In to se hoče ugnesti v vasi, ki se odlikuje po zavednosti, ki ima število narodnih društev, lepo razpredeno organizacijo, nad katero je čil Sokol razpostril svoje krila in naši podružnici CM družbe

narodno-obrambno delo! Tujičii, janičariti hočejo naše neodraste otročice.

Vspritico te sovražne nakane se moramo združiti vsi v soglasen protest. Tistim pa iz maja in Gaja — saj se razumemo — ki hočejo biti podajalci tujinstva, izdajalci na narodu in svoji lastni krvi, bodi povedano, da, ako ne odnehajo, odpadejo na naši strani vsi ozri. Za daves opozarjamo samo. Vsemu poštenemu našemu ljudstvu pa kilčemo, naj ima živo v zavesti, da slovenski otrok spada v slovensko šolo. Tako ne velli samo zapoved dolžne zvestobe do lastnega naroda, ampak tudi — zdrava pamet. Kdor se izneverja temu velikemu pravilu, je izdajca na narodu in na svojih lastnih otrocih. Tega izdajstva ne morejo opravičiti nobeni, pa bili sicer še tako važni razlogi, ki pa so čisto le — izgovori! Slovenski oče.

Sprevod majorja Radivoja Filipovića v Trstu. — Včeraj pred 7. uro se je zbralo na parobrodu „Adelsberg“ lepo število tukajšnjih Srbov, Hrvatov in Slovencev, da počaste smrtne ostanke pokojnega srbskega majorja Radivoja Filipovića in tolažilo žalujočo mu mater in strica, ki sta mu prišla naproti. Ganljiv je bil prizor, ko so v tisti jutranji polutemi zabrnele svečice v rokah pokojnikovih spoštovateljev in je pravoslavni svečenik začel pevati molebstvije. Vsi smo zapeli solznih oči „vječnaja pamjat“. Mati pokojnikova je pritalevala solzo, a ko ni mogla več, je zakukala sinja kukavica! „Blagodarj Radivoje brate, ki ti izkazujejo čast, ker si pal za domovino!“

Ko je svečenik dovršil, je dvignila krsto četvorica kršnih dalmatinskih mornarjev, ki so do tedaj se svojim kapitanom pobožno prisostvovali obredu, ter so jo odnesli do voza. In tedaj se je razvrstil sprevod: za krsto je stopal prvi poročnik Stojan Marjanović, čvrst mož junaškega pogleda, za njim konjeniški podnadrednik M. Krivošić in pehotni narednik Stojan Marjanović (prvi je sicer trgovec, drugi gimnazijalni profesor v Belemgradu); za temi tukajšnji srbski konzul in g. Laza Aničić, srbski prvak in dalje vrsta naših ljudi, možkih in gospic. Na vozu sta bila dva venca: splitskih Hrvatov in tukajšnjih Srbov. Tukajšnji Hrvatje in Slovinci niso dospeli, da bi poslali venec, ker so prekasno doznali za ta prehod. Sprevod se je pomičal ob obali do kolodvora južne železnice, med potoma spoštljivo pozdravljen, posebno od slovenskih delavcev, ki so šli na svoje delo. Krsto so spravili v poseben voz in dospe v Belgrad v sredo na večer ali v četrtek zjutraj, a od tam odpelejo pokojnikove zemске ostanke dalje v Čačko, kjer jih pokopljejo v pokojnikovem rojstnem kraju. Spremostvo se je odpeljalo preko Zidanega mosta ob 10 predpoldne. Ob odhodu je pozdravil srbsko majko s primernimi besedami g. Laza Aničić.

Spremostvo je govorilo z velikim spoštovanjem o pokojniku, ki da je bil eden najboljših srbskih oficirjev. Bil je jako nabražen, a demokrat od nog do glave. On je sprovel srbske čete preko Miriditije do morja.

Ko je iz Sv. Ivana Meduvanskega krenil na Lješ in si ga osvojil, ga je napala pljučnica, ki jej je podlegel pred osmimi dnevi. Bil je junak in vse ga obžaljuje, da je tako žalostno poginil.

Spremostvo nosi seboj cel muzej turških trofej; podnadrednik-profesor se je oblekel v turški plašč, da „ne bo na potu trgal svojega!“ Vsi trije so nas uverjali, da je Drač v stalnih stikih z domovino ter da so se prililico pomirili Albanci, da-si so bili besni v svojem fanatizmu. Vojska je bogato preskrbljena z živečem, a mnogim ugaja morje, in malo podnebe, da so začeli počasi debeleti. Srbi so nam slikali mnoge vojne sličice.

Marko Vušković članom našega gledališča. Slavni umetnik, ki je gostoval na našem odru toli slajnim uspehom, je doposlal sedaj članom našega gledališča vrsto lepo izdelanih razglednic, ki ga prikazujejo v različnih vlogah. Obenem je pisal: „Velečena gospoda kolegi! Moja najprizirnejša hvala. Izkazi simpatij so me globoko dirnili, čutil sem ponosnega, da pripadam Vam: kakor Hrvat, kakor Srb in kakor Slovan. Hvala bratje, do svidenja!“

Ako je bil Marko Vušković ganjen po dokazih simpatij in bratoljubja, pa morejo biti člani našega gledališča ponosni na bratski ljubavi od take strani. G. Vušković je visoko na umetniški višini, ali on ne gleda prezirljivo z višine dol, ampak z očesom ljubavi, ki hoče povzdigniti višine. Kdor tako dela, je velik umetnik in pravi brat! Hvala, priručna hvala Marku Vuškoviću!

Seja mestnega občinskega sveta se vrši danes zvečer ob 7. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Nadaljevanje razprave o mestnem proračunu za l. 1913.

Literaren sestanek v „Matici Slovenski“ Drugi letošnji literarni sestanek bo v „Matici Slovenski“ (Kongresni trg 7) v soboto, dne 25. t. m. ob 6 zvečer. Na dnevnem redu bo program za „Prevode iz svetovne književnosti“. I. Kako naj bi se vzdržala evidenca o vseh že izišlih prevodih? II. Kaj naj bi se prevedelo a) iz slovenskih literatur (bolgarske, ruske, poljske, češke)? b) Kaj iz drugih literatur (angleške, fran-

cozke italijanske itd.) Dobro bi bilo, ko b gospoda, ki se zanimajo za stvar, pa se morda ne bodo utegnili udeležiti sestanka, pisмено Matici sporočili svoje mnenje.

Iz pomorske zdravstvene službe. Nadzornik pomorske zdravstvene oblasti g. dr. Teofil Markl v Trstu je pomaklen „ad personam“ v šesti činovni razred državnih uradnikov in mu je bil podeljen naslov vladnega svetnika.

Mali čitalnični ples, ki ga je priredila preteklo soboto „Slov. Čitalnica“ v Trstu v svojih prostorih, je nad vse pričakovanje krasno uspel. Prireditve je posetilo izredno mnogo slovenskih ter poleg teh tudi več hrvaških, srbskih in čeških družin, tako da so bili vsi prostori nabito polni. Zabava je bila prisrčna in neprisljuna, bilo je pa tudi za vse dobro preskrbljeno. V veliki dvorani je sviral orkester Fonda in ples je spretno vodil plesni učitelj g. Umek. Prvo četvorko je plesalo skoro 50 parov, Plesal se je tudi kotiljon z mnogovrstnimi novimi originalnimi figurami, ki je zbudil mnogo zabave in smeha. Med tem, ko so se plesateljini vrteli v dvorani, so našli drugi svojo zabavo in razvedrilo v drugih prostorih, ki so bili prav okusno prirejeni kot restavracija. Dame so poskrbele za izboren buffet z raznimi jedili ter z mrzlimi in gorkimi pijačami — torej česa naj bi še manjkalo. Tarokisti in kibici, kot oni, ki so debatirali pri mizah, so našli prijetno zabavo. Občinstvo je ostalo skoro polnoštevilno do ranega jutra. Ko se je bilo treba raziti, je bila želja vseh, da „Slov. Čitalnica“ skoro zopet priredi sličven večer, na katerega bodo prišli radi vsi, ki so se udeležili zadnjega. Odboru pa izrekamo svoje priznanje na lepo uspelem večeru.

Štiri letne čase* so predstavljali v nedeljo v „Nar. domu“. Dasi je predstava že prvokrat dobro uspela, se je vendar v nedeljo opazala večja sigurnost v nastopih posameznih otrok. Le žal, da je dnevna luč ovirala barvno razsvetljavo, ki je dala prvi predstavi uprav bajno lepo lice.

Naljepša točka cele prireditve je bila pač pesem 9letne Ivanke Giostrove o „Jabolku“, ki lo je pela z velikim pogumom in lepim glaskom. Zato ji je pa tudi padlo jabolko naravnost v roke.

Poleg nje so se odlikovale v petju Katalanova in Petelinova, pa mala smrznjenca v kožuhi in kučmi (Šekek in Štok). Res prav dobro sta pogodila besedilo zimske pesemce „Vijolico“ in „Zetev“ sta peči učenci Feriugova in Gržinova, ki sta pokazali prav ljubeč šibek glas. Tudi vloge posameznih letnih časov so bile dobro izvršene. „Zima“ je bila sicer močno hripava, pa saj je to njena posebnost. (Piščančeva, Trobčeva, Grmekova, Jakličeva.) Posebej naj omenim „Poletje“ v slikoviti obleki s srpom in žitom.

Črnogaj, Dragutinaović, Novakova, Selova in Petelinova so prav lepo deklamirali, zlasti zadnja je zelo dramatično pripovedovala o „Tetki jeseni“. Kazala je pravi igralški talent. Kaj pa kosce Stranjšek? To vam je bil „fant od fare“! Izvrsten.

Zbor je zadovoljivo izvršil svojo nalogo posebno nekatere pesemce je pel prav lepo. Poljsko orodje in narodne noše so dale sliko jako čeden obraz. Želeli je, da bi se slične predstave prirejale večkrat. Saj so v veselje otrokom, odraslim in — dobrodelnim blagajnam. Le to moram povedati nekaterim takozvanim prijateljem in prijateljicam mladine, da jih ni bilo videti v nedeljo.

Maškarada pevskega društva „Trst“ se vrši v soboto, dne 25. t. m. v krasno okrašeni prostorih „Trg. izobr. društva“ ul. Sv. Frančiška 2. Spored je velezabaven, na kar posebno opozarjamo slavno občinstvo. Vstopnina prosta.

Šentjakobska CM podružnica priredi v soboto, dne 25. t. m., v dvorani „Del. kons. društva“ pri Sv. Jakobu CM ples. Prireditve bo nekaj popolnoma novega za Sv. Jakob in je upati, da se bo sl. občinstvo drage volje odzvalo našemu vabilu, saj gre za našo prekristno družbo.

Vojna na Balkanu l. 1912. Peti in šesti sešitek tega prezanimivega dela, za katero se zanima najširša javnost nad vse, sta objednem izšla v zalogi „Kat. bukvarne“ v Ljubljani. Ta dva, posebno pa prihodnji sešitki se bodo odlikovali po zanimivih slikah vojnihi pozorišč in vojnihi dogodkov. Nadaljni sešitki izidejo zopet v rednih tedenskih presledkih. Temeljito znanje pisatelj-strokovnjakov jamči za trajno vrednost tega dela. Naročniki se lahko še vsak čas prijavijo, nakar se jim določijo že izišli sešitki.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala moška podružnica v Ribnici med drugim zbirko K 21 — mesto udeležbe pri pogrebu pok. pesnika Ant. Aškerca. G. Ivan Kralj je nebral povodom poroke gđ. Joške Kralj iz Sillnega pri Nabrežini z g. I. Marušičem za C. M. družbo 6 K. Mladoporočencema: na mnoga, mnoga leta! Navdušenemu rodoljubu: hvaležen živio! Pri lovski večerji v Cerknem na Gorškem je nabral G. Gajdrov Polde za družbo K 3-60. Ljubljanska kreditna banka je vpisala po naročilu in za račun gđc. Jospine Ru-

V soboto 25. jan. ob 9 zvečer MASKERADA pev. društva „Trst“ je prosta.

sove, Shenley, Rectory, Herts družbi v dobro K 613. Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju „Sava“ je ob svoji desetletnici izročilo akademiški CM podružnici na Dunaju svoje jubilejno darilo „Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ v znesku 300 K. — Kr. profesor v p. Anton Hrižič na Lunovcu plača 3 obroki 20 K za svoj kamen. G. Ladislav Bevc, cand. ing. in predsednik akad. CM podružnice na Dunaju je poslala 25 K, predzadnji obrok za obrambni kamen št. 584 na ime: Dunajski slovenski tehnik. Ženska podružnica v Ormožu je poslala družbi znesek 60 K, kot prebitok igre „Divji lovec“ in tombole prirejene dne 6. I. 1913. Hvala!

Dalje je poslala podružnica v Škofji Loki K 13916, med te je všteti K 52 odkupnine od novoletnih voščil. — G. dr. Fr. Novak, odvetnik v Ljubljani je poslal družbi CM 50 K iz kazenske poravnave M. R. ca Jože J. vsoto je plačal toženec v plačilo za odpuščanje žalitve. Tudi g. R. L. je izročil CM družbi 50 K, da mu je odpustil žaljenje blagosrčni g. F. M. Hvala!

Dar iz Amerike. G. L. Schwentner, trgovec v Ljubljani je izročil družbi CM 5 K, katere je daroval rev. J. Judnič, Leadville, Col.

G. Fr. Telban je poslal 48 K čistega prebitka od veselice v Sovodni dne 5. t. m.; odsek telovadnega društva „Sokol“ v Semiču je poslal Družbi čistih dohodov zabavnega večera na dan sv. Štefana, ki se je vršil pri bratu Klandru K 5230. Iskrena hvala!

Novo društvo. Namestništvo je vzelo naznanje pravila novega društva „Mladoljub“, društvo za varstvo in podporo slovenske mladine“ s sedežem v Gorici.

Slovensko gledališče.

V četrtek zvečer ob 8:15 se prvič na našem odru uprizori nova zabavna burka v treh dejanjih

„NEBESA NA ZEMLJI“.

Ta burka spada med najlepše noveše vesele stvari, ki so spisane v poslednjih letih. Predstava je za abonente B.

Vstopnice se dobe pri dnevni blagajni.

Tržaška mala kronika.

Trst, 20. januarja.

Samoumor. Včeraj je našel neki ribič v bližini svetilnika v morju moško truplo, ki je bilo že precej nagnito. V utopljenem so spoznali 45letnega uslužbenca državne železnice, Ivana Sila, ki je stanoval na Salita di Greta št. 136. Sila so pogrešali že cel mesec. Očividno je šel sem v smrt. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Justu.

Poštna tatvina v Inomostu. Aretacija v Trstu. Meseca decembra l. 1911. je bila izvršena v poštnem uradu v Inomostu na Tirolskem tatvina, pri čemer je bilo ukradenih 1850 K. Dne 24. januarja l. 1912. pa so trije lopovi, preoblečeni v poštno uslužbenca, ukradli znatno večjo svoto v istem uradu, namreč nad 17000 K. Dva so tedaj aretirani, tretji pa je izginil.

Aretirana je bila tedaj tudi poštarica Josipina Baumgärtnerjeva, ker so jo imeli na sumu, da je bila sporazumljena s tatovi. Njen brat, 36letni Karel, je uslužben kot oficijant pri tukajšnji pomorski vladi in stanuje z materjo Marijo, staro 54 let, v Rojanu v ul. S. Ermacora št. 1.

Dne 12. tekočega meseca se je Josipina Baumgärtnerjeva usmrtila v zaporu v Inomostu in njen brat Karel se je na tozadestvo vest nemudoma odpeljal v Inomost.

Na podlagi brzoljavke inomoške policije, ki je zahtevala aretacijo sina in matere, češ ker sta tudi osumljena, da sta sokriva one tatvine, je naša policija hotela aretirati Karla Baumgärtnerja in njegovo mater, toda Karel se je, kakor rečeno, že prej odpeljal inomost. Aretirana je bila torej samo Marija Baumgärtnerjeva. Pri hišni preiskavi so našli obširno korespondenco, ki so jo zaplenili. Marija Baumgärtnerjeva je bila v Inomostu že enkrat aretirana in je bila dva meseca v preiskovalnem zaporu, nakar pa so jo izpustili.

Zaradi žaljenja Veličanstva. Sročil ob 7, ko je prispel iz Milj parnik „Epulo“, je bil aretiran mizar Anton Duša, star 52 let, rodom iz Tolmina, stanujoč v ul. delle Sette Fontane št. 18, ker se je žaljivo izrazil o cesarju

Zaradi javnega pohujšanja. — Na Borznem trgu je bil sročil aretirani brezposelni 43letni Josip Panzera, stanujoč v ul. delle scuole israelitiche št. 2, ker se je sletel skoraj do nagega. Kakor se zdi, je Panzera nekoliko slaboumen.

Razgrajoč. Anton Štrukelj, star 28 let, iz Krašnje na Kranjskem, dlnar, stanujoč v ul. Riborgo št. 35. je včeraj na vso moč razgrajal po javni ulici. Ko ga je stražnik opomnil, naj miruje, se je Štrukelj zakadil vanj in ga skušal vreči na tla. Bil je aretiran.

V tolerančni hiši v ulici Fortino št. 3 so izzvali sinoči precejšen polom. Mudil se je namreč tamkaj 29letni tesar Peter Ragusin, doma iz Vižnade, pristojen v Motovun, stanujoč pa v Salita al fonte št. 4.

Ragusin se je sprl z neko tamošnjo žensko, Ivano Vočeričevno, ki jo je končno tudi udaril, da jo je ranil. Ragusina so aretirali.

Nasilen tat. V gostilni „Al due gemelli“ je 34letni ribič Ivan Furlan, stanujoč v ul. dei Capitelli št. 28, sinoči ob 9 ukradel nekemu Ivanu Magrisu, stanujočemu v ul. Cavezzani št. 5, robec, v katerem je imel Magris zavitega za 10 K drobiža. Ko je nato pobegnil, je izgubil med potoma 4 K. Policaj ga je dohitel in aretiral.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

vabi na svoj redni letni občni zbor ki se vrši v soboto, dne 25. t. m. ob 8 zvečer v društvenih prostorih.

- Dnevni red:
1. Nagovor staroste.
 2. Poročilo tajnika.
 3. Poročilo blagajnika.
 4. Poročilo računskih preglednikov.
 5. Poročilo načelnika.
 6. Določitev članarine.
 7. Volitev odbora.
 8. Volitev zastopnikov za župni ozir. zvezni občni zbor.
 9. Slučajnosti.

V slučaju nezadostnega števila udeležencev, se vrši pol ure pozneje v smislu pravil drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ki sklepa ob vsakem številu navzočih. Za odbor Telovadnega društva „Sokol“ v Trstu:

Dr. Otokar Rybář starosta. Dr. Ern. Rekar tajnik.

Zveza JSŽ. Nocoj ob 8 izredna seja osrednjega upravnega odbora z zelo važnim dnevnim redom. Seje naj se udeležijo vsi odborniki, namestniki in člani nadzorstva.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes vaja za moški zbor.

Občni zbor kol. društva „Balkan“ se bo vršil v nedeljo 26. januarja, ob 3.30 popoldan v Konsumnem društvu v Rojanu po društvenih pravilih. Isti dan se vrši plesni venček. Odbor se nadeja od članov in prijateljev društva velike udeležbe.

Pevski zbor društva „Stromayer“ v Trstu. Danes zvečer ob 9 pevška vaja v društvenih prostorih ul. Sv. Franciška št. 2. Prosim točne iz polnoštevila udeležbe. Novi pevci dobrodošli. Pevovodja:

Učiteljsko društvo za Trst in okolico ima v četrtek, 23. t. m. ob 5 popoldne sejo v ružtveni sobi.

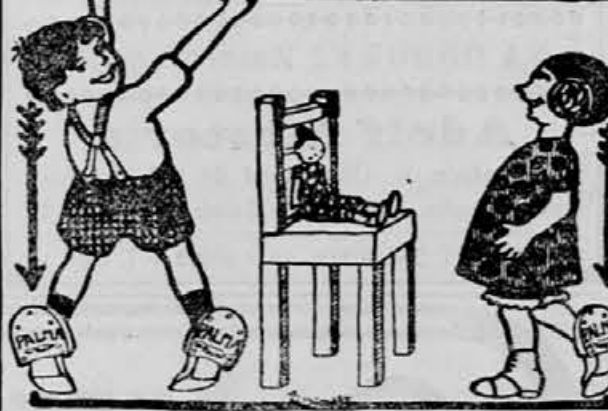
Plesni venček šentjakobske „Čitalnice“ se bo vršil prihodnjo nedeljo dne 26. t. m., in ne v soboto 25., kakor že javljeno. Na tem plesu nastopi prvič društveni orkester. Začetek ob 6 uri pop.

Var. del. organizacija.

Socijalno - demokratska „trdnjava“ padla! Ustanovni občni zbor podružnice NDO v Sv. Križu.

Do danes je veljal Sv. Križ za socijalistično trdnjavo. V nobeni drugi okoliščinski vasi ni mogla dobiti tal italijansko nacionalistična „internacionala“, samo v Sv. Križu so se oprile te ideje razni renegati so jo začeli razširjati. Marsikaterega poštenega

Striček! teta dajte se preprositi, Palma-podpetnik je treba nositi!

POHIŠTVO **SOLIDNO : in : ELEGANTNO**
 PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
 TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje gosp. dr. V. Urmanova v Rachovem

Gosp. J. SERRAVALLO **Trst.**

Izdelek Serravallovo Kina vino z železom mi je dalo izvrstne uspehe pri malokrvnih bolnikih po malariji. Ta bolezen je v naših obdonavskih krajih jako razširjena in konvalescenti vdobe v Vašem izdelku imeniten krepičen pomoček, ki obnovlja rdeča krvna telesca, katera uničujejo Laveranovi parasiti.

RACHOVO, 26. oktobra 1909. Dr. V. Urmanoff.

G. Ferluga - Trst
 via Barriera vecchia 31
 priporoča velenjenemu občinstvu svojo
slasličarno
 vedno oskrbljeno s svežim blagom, vseh vrst slaslič in konfetur. — Vsakovrstni likerji in vina v steklenicah
 CENE JAKO ZMERNE. POSTREŽBA TOČNA.
 Sprejema vsakovrstna peciva.

Nov velik dohod
 oblek za moške in dečke za jesen in zimo
 v dobroznani trgovini

Alla Città di Trieste
 ul. Giosuè Carducci št. 40
 (bivša ul. Torrente)

kjer dobite obleke, suknje, remglane, povrtnike, kratke suknje s krznenim ovratnikom, plašči iz pravega tirolskega a sukna za dež, Velika izber delovnih oblek, hlač, srajc, spodnjih srajc itd. itd.

Trgovina razne PERUTNINE
 v bogati izbi.

Trst, ul. Campanile št. 15. - Tel 759.

Purani, goske, race, piščanci, štajerski in domači, pouhard. — DIVJAČINE: zajol, srne, jerebice, skalne jerebice (kotorni), fazani. Čajno maslo in jajca.
 Vse po ceni, da se ni bati nikake konkurence.

Alla Città di Trieste
 ul. Giosuè Carducci št. 40

Umetniški predmeti

kipi, sijajno opremljeni, namizja vsake vrste; umetne cvetlice in palme, fantazijske opreme in perje za klobuke in mnogo drugih lepih stvari za darila ob vsaki priliki. Prava razprodaja, cene najnižje. Obrnite se na trgovino

Piazza S. Giovanni št. 3.

trgovina izgotovljenih oblek
 ter domačega in inozemskega blaga za moške obleke

MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19

Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, malje, sp. hlače itd. Specijaliteta hlač za delavce domačega izdelka. Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.

Moderne železne ograje
 za vilo (dverce), vrta, tovarna, dverišča, preostvo za tamo itd.
 Ilustrovan katalog šte. 104 brezplačno.

„Žična Industrija alpskih dežel“ Ferd. Jergitsch's Söhne - Klagenfurt.

Stalni zastopnik v Trstu. Podružnica tovarne v Gradcu, Göttingen Maut; podružnica tovarne na Dunsju IV/1. Pressgasse 29. Tel. 4144.

9 žrebanj na leto

s sledečimi glavnimi dobitki in sicer:

2 po lir 30.000 in 15.000, 1 po frk. 100.000, 75.000 in 20.000 in 1 po K 30.000 in 20.000

nudi, poleg mnogih postranskih visokih dobitkov, naslednja priporočljiva skupina:

1 srečka ital. rudečega | 1 srbska drž. srečka | 1 srečka dobrega križa iz l. 1885, | iz l. 1888 | srca Józsv iz l. 1888

Prepuščamo te skupino srečk proti gotovini po dnevnem tečaju ali pa na

50 mesečnih obrokov po K 350

s popolno igralno pravico, na podlagi zakonito izstavljenih prodajnih listin, takoj po vplačilu prvega obroka. — Nadaljne obroke se vplačuje potom poštinih položnic. — Izkaz vseh drugih skupin ali posameznih srečk pošlje na zahtevo

Narodna posojilnica in hranilnica
 v Trstu, Nova ulica št. 13, II. nadstr.

Priredila redakcija po vsakem žrebanju prvi mail redakciji

Slovenca' ki je čutil narodno, so potegnili na svojo stran. Z eno besedo rečeno: Sv. Križ je bil do danes rdeč. Toda razmere se se izpreminjajo.

Narodna ideja je začela prodirati povsod, Slovenci so začeli spoznavati! Izprevideli so, da je odpadnik le tisti, ki ima zaprte oči, ki je neizobražen, ki živi v temi nevednosti. In tako gremo naprej, boljši bodočnosti naproti, dobrovedoč, da se nahajamo na poti, ki vodi navzgor.

Marsikdo se je čudno spogledal, ko je čital pred kratkim v „Edinosti“, da namerava ustanoviti NDO podružnico v Sv. Križu. Še bolj pa je vzrastlo začudenje, ko je prinesla „Edinost“ poročilo o prvem zborovanju NDO v Sv. Križu, na katerem se je v ta namen tudi izvolil pripravljalni odbor. Zlasti pa je to jezilo socialne demokrate, ki so se na raznih shodih zadržali v NDO, češče Sv. Križ nam hočejo vzeti, še tam hočejo razširiti „narodnjaške“ nauke. Poudarjali so seveda, da se NDO kaj takega ne bo posrečilo. No, in sedaj, ne vemo, kaj bodo rekli, ko so izprevideli, da ni tudi v Sv. Križu mogoče preprečiti razvoja NDO.

V nedeljo popoldne je bil sklican ustanovni občni zbor podružnice NDO v Sv. Križu. Zbrali so se ob napovedani uri v gostilni g. Košute zavedni Slovenci iz Sv. Križa v naravnost ogromnem številu, tako da je bil prostor, kjer se je imelo vršiti zborovanje, mahoma nabito polno. Na občni zbor so prišli vsi stanovi v Sv. Križu: kmetje, kamnoseki, ribiči, razni drugi delavci, uslužbenci, učitelji — pa tudi žentvce. Zastopana so bila na občnem zboru vsa narodna društva.

Točno ob 2 in pol je otvoril občni zbor predsednik pripravljalnega odbora, g. Martin Magajna in pozdravil navzoče. Tržaško NDO so zastopali dr. Kisovec, strok. tajnik Brandner in Pregarc kot zastopnik najmočnejše strokovne organizacije, združene, v centrali NDO. — zidarske skupine NDO.

Kot prvi govornik je dobil besedo g. Pregarc, ki je govoril o boljši, ki so se vršili preteklega leta med zidarji, ki pripadajo NDO, in med socialnimi demokrati. Z vso silo so vrgli socialni demokrati na narodno-čuteče zidarje, a so doživeli pri tem boju velik poraz. — Zmagala je NDO. Predsednik je na to podelil besedo bivšemu predsedniku centrale NDO, g. dr. Kisovcu, ki je seznanil navzoče najpoprej z idejo, ki jo zastopa NDO, potem pa kako se dandane vsi stanovi združujejo, zlasti pa podjetniki, ki ustanovljajo podjetniške organizacije, razne konsorcije itd. Toliko bolj potrebuje, da se združijo v močno organizacijo delavci, ki so največji trpin in ki so tudi najbolj brezpravni in se jim gode največje krivice. Pred petimi leti se je ustanovila NDO, katere glavni namen je, da brani interese slovenskega delavstva, da zanj nastopa odločno, predvsem pa, da preskrbuje dela domačemu delavstvu. Slov. delavstvo se je začelo, videvši, da je povsod prezirano in zapostavljeno, pridruževati NDO, ki je začela vedno hitreje naraščati. Videlo je tudi, da zasedajo tu v Trstu najboljše mesta renjikoji, da je na tisoče in tisoče renjikojev zaposlenih, ko morajo biti slovenski delavci, avstrijski državljanji, ki imajo tu predvsem pravico do dela in življenja — brezposelni in da je temu največ kriva socialna demokracija, ki stoji na stališču: Italijan in renjiko! — delaj, slovenski delavec pa — strada! Govornik je vse to tudi prepričevalno dokazal, ko se je bavil z zidarskim gibanjem in z gibanji v raznih drugih tovarnah, zlasti pa v prosti luki.

Dokazoval je, kako skrajno krivično postopajo socialni demokrati v „zavarovalnici proti nezgodam“, v okrajni bolniški blagajni in kako krivično so postopali v zidarski posredovalnici dela, ki so jo ustanovili nalašč zato, da potom nje importirajo renjikoje. Toda to slovenskim zidarjem škodljivo posredovalnico smo razbili, nastopali smo ostro, pritiskali smo na obrtno oblast, na c. kr. namestništvo itd., da se nam je to posrečilo, in šil smo naprej ter si sami ustanovili posredovalnico dela, potom katere bo dobivalo službe naše slovensko delavstvo. NDO obstoji zato, da pribori dela našim ljudem, da brani interese naših ljudi; da bi pa naši ljudje, ki so tu doma, stradali in trpeli, da bi se jim godile največje krivice — tega pa ne bomo dopustili, ampak bomo s svojo močjo, z združeno močjo nastopali proti škodljivcem našega tako zatiranega slovenskega delavstva!

Govornik je nato omenjal razna velika gibanja, ki jih je imela NDO v svrhu izboljšanja stanja slovenskega delavstva. Posebno pa je zavračal očitanja, ki prihajajo s strani socialnih demokratov, češče da NDO ne nastopa proti slovenskemu podjetništvu, ker je narodna, in je navajal, kako je NDO že neštokrat nastopila ne samo proti tujerodnemu, ampak tudi proti slovenskemu podjetništvu in je imela pri tem tudi uspehe. Priborila je delavcem šestokrat povišek na plači in skrajšanje delavnega časa.

Govornik je nato prišel na ustanovitev podružnice v Sv. Križu, govoril o tem, kake naloge bo imela ta podružnica, kako bo morala skrbeti za vse stanove, ki bodo v njej združeni, jih podpirati in jim priboriti boljše življenje, ter je končal svoj govor pozivljajoč navzoče, da se tesno oklenejo edine organizacije, ki res zastopa interese

jugoslovanskega proletarijata „Narodne delavske organizacije“.

Govorniku so zborovalci neprestano pritjevali in viharno ploskali, kar dokazuje, da jim je govoril res iz srca.

Nato je govoril strok. tajnik Brandner, ki je predvsem razpravljal o tem, v katerih razmerah se je nahajalo delavstvo takrat, ko še ni bilo delavskih organizacij, ko so bili delavci še neorganizirani, kako dolg delavni čas je bil takrat, kakšne majhne plače so prejemali delavci in kako silno so bili preganjani in izkoriščani. Nato je prešel v sedanjo dobo, ter govoril o raznih delavskih organizacijah.

Lahko obstoji več organizacij, toda vse delavske organizacije morajo biti edine v enem, namreč v boju proti organiziranemu kapitalizmu. Govornik je tudi dokazoval, kako izvajajo v tem oziru solidarnost soc. demokrate, ki so že neštokrat odklonili skupen nastop z NDO. Po njihovi krivdi torej ne more priti delavstvo do boljih razmer. Navajal je za vzgled gibanje v čistilnici petroleja, pri Loydu, v tehničnih zavodih itd. Zavrnil je tudi očitek krumirstva, ki ga socialni demokrati. NDO vedno predbacivajo, ter dokazal, da so krumirji oni sami. NDO je bilo vedno pripravljena za skupen nastop in bo tudi zanaprej; zaradi tega je predzrača laž, če se jej očita kaj podobnega.

Nato je razlagal govornik pravila NDO, njen pomen in namen.

K besedi se je oglasil tudi g. Matija Sedmak in pozivljajl k energičnemu delu, ker le na ta način se more podružnica NDO v Sv. Križu vsepešno razvijati.

Po končanih poročilih, ki so bila sprejeta z velikim navdušenjem, je bil izvoljen enoglasno sledeči odbor podružnice: Jožef Košuta, predsednik, v odbor pa: Kristijan Tence, Martin Magajna, Angel Košuta, Ivan Furlan, Janko Sedmak, Matija Sedmak, Martja Košuta, Ivan Bogatec. V nadzorstvo: Štefan Leopušček, Josip Tence, Nazarij Križman. Pregledovalci računov: Jožef Šulčič, Jernej Sedmak, Franc Purčič. V odboru so torej najboljše moči in podružnica mora z ozirom nato — napredovati. Nadalje so bili izvoljeni za kongres NDO, ki se bo vršil meseca februarja, sledeči zastopniki, ki bodo zastopali na kongresu podružnico „Sv. Križ“: Jožef Košuta, Viktor Vizin in Štefan Leopušček. Za strokovno komisijo NDO sta bila izvoljena: Lovr. Sedmak in Ivan Tence.

Istodobno, ko se je vršil občni zbor NDO, so zborovali tudi socialni demokrati in sicer v gostilni g. Magajne. Njihov shod, na katerem sta govorila neki sodrug Golouh in Regent, je bil zelo klavern. Nekateri člani pripravljalnega odbora podružnice NDO so prejeli pisma iz tržaške kavarne „Union“, v katerih so jih naprošali sodrugi soc. demokrati, da naj ne delajo za NDO. Naj še omezalmo, da so se zbrali nekateri sociji spodal na cesti in so bili močno poparjeni.

Podružnica NDO v Sv. Križu je torej ustanovljena. Rdečo barvo, ki jo je imel Sv. Križ do sedaj, je izpodrinila modra. Živela „Narodna delavska organizacija“ v Sv. Križu! Živeli zavedni Križani! Naša pot gre — naprej — do končne zmage!

Slovenski odvetniški uradniki v Trstu. Vabljeni ste na sestanek, ki se bo vršil jutri, v sredo, ob 7 zvečer v dvorani NDO, ul. Sv. Frančiška št. 2. Na sestanku se bo govorilo o poročilu, ki ga je naznanilo tajništvo NDO. „Društvo odvetniških in notarskih uradnikov“ s sedežem v Celju. Pričakuje se obilne udeležbe.

Vesti iz Goriške.

V Tomaju so nabrali naši mladeniči po vasi 30 K za svoje domače fante vojake, ki se nahajajo ob mejah. Denar se je odposlal direktno na naslov nabrancev. Mnogo se je zapazilo pri tem dobrosrčnih ljudi, a mnogo tudi trdosrčnih, posebno takih, ki jim štoriklja ni prinesla otrok.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Na dražbi, ki se bo vršila v sredo, dne 22. t. m. od 9 do 12 dop., se bo prodajalo:

avtomobilski voz 7 HP z dvema sedežema, originalni kosi platna in šifona, ženske srajce, predpasniki, desertni servisi za 6 in 12 oseb, oprema spodnjih hlač in srajc v barvastih batistih.

Od 3 do 6 pop.: velika množina krožnikov, kozarcev, posode, cilindrov, solnikov, tas, vrčev, steklenic, svetiljk, čašic, železnih piskrov, čajnikov, kozice, noži, krtače, velike steklenice, jušniki, lopate za vrtove in drugo drobno blago.

Novo konsumno društvo

Trst, ul. Lazzaretto vecchio št. 31 priporoča svojo gostilno

„Alla nuova Stazione“

Toči izvrstna vina: dalmatinsko, istrsko in belo vipavsko. Gorka in mrzla jedila. Dobra kuhinja, Točna in cena postrežba. SLOVANI DOBRODOŠLI!

Pav se je izgubil dne 13. t. m. na Trsteniku št. 533 Greca. Kdor ga najde, dobi primerno nagrado. 151

V najem oddam hišo z vrtom in vinogradom v Barkovljah. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 152

Lepo, veliko, novo mebirano sobo odda slovenska družina dvem ali trem gospodom. Artisti 10, II. 153

Na Goriškem, v lepem trgu, kjer je veliko vojaškega in civilnega dela, se proda čevljarska obrt. Ima tudi pravico prodajati čevlje po sejnih. Delavnica je sredi trga ob prometni cesti, dva stroja, popolnoma nova, različne oblike kopit, skoraj nove, več čevljev iz tovarne, različnih masil in napetnikov iz gumija. Omenim, da je jako potreben dober mojster v tem kraju. Ne zamudite te prilike, ker so redke. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti pod št. 143. 148

Mandelnova drevcesca kupim. Kdor jih ima naj pošlje svoj naslov na Inseratni oddelek Edinosti. 175

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno drugo mizarsko delo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Belvedere 28. ogel Torquato Tasso. 257

Kuhinjsko posodje, popolno, iz aluminija, za K 35—, železnina, se prodaja ul. Caserma 14. Umberto Cesca. 2313

Kostimi za maskerade, novi, sijajni, se posodujejo po nizkih cenah. Ulica Chiozza št. 9, I. desno. 139

Česká dívka s materšk. karsem pr. o msto k k vetš. dt. aueb pani k ruce by se mchla naučiti nemčine. Laak. nab. pod „K. B. 125“ restante Trieste 5. 110

Steklenice 1/2 lit. in 3/4 lit. vsebine, od kisle vode, različne vrste, 12.000 komadov, od 10 komadov naprej po 5 do 12 vin. steklenica zaradi nabave drugih enotnih vrst, razpošilja proti postrežju Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško. 138

O pustnem času bo odprt elektro-fotografski stajle A. Jerkiča v Trstu in Gorici na željo občinstva do 10 zvečer Posnetke po 7 zvečer je treba prej naznaniti. 4449

Nasproti sodnije se odda soba v novi hiši, prost vhod. Naslov pove vratar Via Sanità 16. 144

Moderne sobe za novoročence, nepolirana, z ogledali, grški mramor, nova, ki je stala 980 kron, se prodaja zaradi odpotovanja za K 500. Ul. Risorta 7, I. levo. 146

„UNDERWOOD“

Prva svetovna znamka.

Zahtevajte povsod

„specijalno mazilo za čevlje“

„LUNA“

Nedostojivo. — Brez duha. Najsvetlejšo. Brez škodljivih primesi. Se ne suši. Vzdržuje usnje mehko. — Zavračajte ponaredbe.

Zaloga izdelanih oblek

Velika izbira vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. Specijaliteta v veznji. — Izbira volnenega blaga.

NA OBROKE! Zmerne cene!

Adolf Kostoris

Trst, ulica S. Giovanni št. 16, I. nad. zraven „Buffet Autom.“. — Telefon 251, Rim. II

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nad. :

Ljudska urarna BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13 (nasproti gostilni sv. Antona Rotega)

Bogat izbor ur, verižne, ovratnih verižne, uhanov, prstanov, zapestnice itd. Konkurenčne cene.

Prva slovenska mirodilnica v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori 18, v bližini gostilne NDO. Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, parfumov, mineralnih vod itd.

Izvršujejo se pošiljke petroleja v originalnih posodah in drugo.

Tovarniško poslopje s stanovanjem

v Kamniku na Gorenjskem (prej last kolarskega mojstra J. Stareta), z moderno urejeno delavnico za kovaško, kolarsko in sedlarako obrt, — v kateri so te obrti že dobro vpeljane, je pod ugodnimi pogoji na prodaj. Poslopje je porabno tudi za vsako drugo obrt. Naslov pove Ins. oddelek Edinosti pod št. 127.

Na prodaj je dobro ohranjen močen brekvoz (Jagd-wagen z 11 sedeži. — A. DOMICELJ - RAKEK.

Mehanična kleparska delavnica za kovinske izdelke

Giusto Pilotti fu Gius.

ustanovljena leta 1842. TEL. 15-25.

Riva Pescatori št. 14

Specijaliteta: ladijske svetiljke, Posoda in školje iz bele in kamnobarvne pločevine.

Žlebovi, cevi in zidne obloge

iz vsake snovi v kosih po 2m (brez zvezave).

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.

Specijalist za popraviljanje

roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti Jamci za popolne dele in se ne bolj konkurenco.

Dr. Pečnik

Dr. PETSCHNIGG

Trst, via S. Caterina št. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 in 2—3 in špecialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11/2—1 in 7—7 1/2.

Advertisement for 'Napredek vede!' (Progress of science!) featuring 'Jorubin Casile' medicine. It includes a portrait of a man and text describing the benefits of the medicine for various ailments like syphilis, kidney stones, and urinary issues.